

Inspirationspapir til revision af vedtægt for et ældreråd/seniorråd, september 2010

Folketinget har ved lovbekendtgørelse nr. 629 af 11. juni 2010, ændret Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område §§ 30 – 33. Ved lovændringen blev klageråd nedlagt, og flere bestemmelser vedrørende ældreråd blev ændret.

På DANSKE ÆLDRERÅDs hjemmeside under punktet "lovgivning" er bestemmelserne gengivet, ligesom de gældende bestemmelser fremgår af inspirationspapiret.

DANSKE ÆLDRERÅD har som konsekvens af lovændringerne revideret det hidtidige inspirationspapir fra 2008 vedrørende revision af vedtægt for ældreråd/seniorråd.

I inspirationspapiret beskrives nogle af de overvejelser, som medlemmer af ældreråd kan gøre sig, inden et forslag om nødvendige ændringer i rådets nuværende vedtægt sendes til kommunalbestyrelsen. Det bemærkes, at inspirationspapirets "Forslag til tekst i vedtægten" ikke er en standardvedtægt.

DANSKE ÆLDRERÅDs opfordring:

DANSKE ÆLDRERÅD opfordrer til, at ældreråd tager initiativ til en ændring af deres vedtægt som en konsekvens af lovændringerne.

DANSKE ÆLDRERÅD foreslår, at de ældreråd, der både har udarbejdet en samarbejdsaftale mellem kommunalbestyrelse og ældreråd og en vedtægt, benytter muligheden til at indarbejde alle aftaler med kommunalbestyrelsen i ét dokument, vedtægten.

Sprogbrug i inspirationspapiret:

Ældreråd og kommunalbestyrelser har i nogle kommuner valgt, at det lovbestemte ældreråd i den pågældende kommune benævnes "seniorråd". I dette inspirationspapir anvendes betegnelsen "ældreråd".

Der anvendes betegnelsen "kommunalbestyrelse", selv om en del kommuner anvender betegnelsen "byråd".

I magistratskommuner er der andre regler om sagsgange i forbindelse med den lovpligtige høring af ældrerådet. Inspirationspapiret tager ikke højde for disse procedurer.

Sekretariatet:

DANSKE ÆLDRERÅDs sekretariat besvarer gerne eventuelle tvivlsspørgsmål, der måtte opstå ved benyttelse af dette inspirationspapir, eller som i øvrigt måtte opstå ved revision af ældrerådets vedtægt.

Nyt inspirationspapir til revision af vedtægt for ældreråd/seniorråd 2010

Version 2. september

Emne	Forslag til tekst i vedtægten	DANSKE ÆLDRE RÅD's bemærkninger samt lovhenvi sning
NAVN	XXX Ældreråd/Seniorråd er etableret efter reglerne i Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, §§ 30-33.	Her kan ældrerådet overveje at citere lovbestemmelsen: § 30. I hver kommune etableres mindst ét ældreråd. Ældrerådets medlemmer vælges ved direkte valg. Ældrerådet rådgiver kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål og formidler synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre. DANSKE ÆLDRE RÅD anbefaler ét ældreråd
FORMÅL	1: Ældrerådet høres om alle forslag, der vedrører ældre, i overensstemmelse med denne vedtægt. 2: Ældrerådet rådgiver kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål og formidler synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører ældre.	Ad 1: § 30, stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal i samarbejde med ældrerådet fastlægge de nærmere rammer for rådets virke, herunder aftale nærmere om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres. Såfremt der ikke kan opnås enighed om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres, skal kommunalbestyrelsen høre ældrerådet om alle forslag, der vedrører de ældre. En lovændring åbner mulighed for, at ældrerådet ikke høres om alle områder, der vedrører ældre. DANSKE ÆLDRE RÅD anbefaler, - at ældrerådet drøfter, om det ønsker at aftale "i hvilket omfang" med kommunalbestyrelsen eller om ældrerådet vil have "alle forslag" til høring.- at der ikke skæres i høringsområderne.
VIRKSOMHED	1: Ældrerådet er en selvstændig forvaltningsenhed, der er omfattet af "Forvaltningsloven" og "Offentlighedsloven". Ældrerådets medlemmer har tavshedspligt i det omfang det følger af lovgivning eller særlig bestemmelse i enkelte sager. 2: Ældrerådet kan af egen drift udtale sig og stille forslag inden for alle forvaltningsgrene om emner, som har betydning for ældre i kommunen.	

Emne	Forslag til tekst i vedtægten	DANSKE ÆLDRE RÅD'S bemærkninger samt lovhenvi sning
	3: Ældrerådet kan behandle generelle spørgsmål men må ikke behandle personsager. Ældrerådet kan imidlertid tage generelle spørgsmål op, som udspringer af en personsag. 4: Ældrerådet udøver sin virksomhed i lukkede møder. Dagsordener og beslutningsreferater er offentligt tilgængelige, for eksempel på kommunens hjemmeside. 5: Ældrerådet skal holde sig orienteret om ældres levevilkår i kommunen og om deres ønsker og behov. 6: Ældrerådet udtaler sig om tilsynsrapporter fra embedslægen (Sundhedsstyrelsen) om det sundhedsfaglige tilsyn med kommunens plejecentre m.v. Det samme gælder den årlige redogørelse fra embedslægen (Sundhedsstyrelsen). 7: Ældrerådet skal gøre en indsats for at fremme nærdemokratiet, så ældre kan inddrages aktivt i de lokale beslutninger på ældreområdet. 8: Ældrerådet udarbejder i første kvartal en beretning om sin virksomhed i det foregående år. Den sendes til kommunalbestyrelsen og offentliggøres.	Ad 8: Der er intet krav om, at ældrerådet skal udarbejde en årsberetning, men det anbefales kraftigt af hensyn til at gøre rådets arbejde synligt.
ÆLDRE RÅDET	1: Til XXX Ældreråd vælges ZZ medlemmer. 2: Endvidere vælges YY stedfortrædere. En stedfortræder bliver medlem af rådet, når et medlem udtræder eller er	Ad 1: § 30, stk. 2. Ældrerådet består af mindst 5 medlemmer, og for hvert medlem kan vælges en stedfortræder. Loven siger mindst 5 medlemmer. Ingen bestemmelser om maksimum. Ad 2: Loven stiller ikke længere krav om personlige stedfortrædere, eller om at der skal være lige så mange stedfortrædere som medlemmer. Antallet aftales med

Emne	Forslag til tekst i vedtægten	DANSKE ÆLDRE RÅDs bemærkninger samt lovhenvi sning
	forhindret i at varetage sit hverv i mindst tre måneder. 3: Stedfortrædere deltager ikke i ældrerådets møder. 4: Medlemskab af ældrerådet er ikke et borgerligt ombud.	kommunalbestyrelsen og bør fremgå af vedtægten. Bestemmelsen om de tre måneder er ikke et lovkrav; men det er nyttigt i de tilfælde, hvor et medlem nægter at udtræde, men udebliver fra møderne. Ad 4: Et medlem kan når som helst udtræde af ældrerådet uden nærmere begrundelse.
VALG	1: Kommunalbestyrelsen sørger for, at der afholdes valg til ældrerådet hvert fjerde år. 2: Valgperioden følger kommunalbestyrelsens. 3: Senest 6 måneder før valget fastsætter Kommunalbestyrelsen i samråd med ældrerådet, regler for, hvordan valget skal holdes.	Ad 1: § 32, stk. 1: Kommunalbestyrelsen sørger for, at der afholdes valg til ældrerådet mindst hvert fjerde år, og fastsætter i samarbejde med ældrerådet regler for, hvordan valget skal afholdes. De fleste ældreråd finder det hensigtsmæssigt, at der er valg hvert fjerde år sammen med – eller i nær tilknytning til – kommunalvalget. DANSKE ÆLDRE RÅD anbefaler, at der holdes valg hvert fjerde år – så tæt på kommunalvalget som muligt. Ad 3: § 30, stk. 2. Ældrerådet består af mindst 5 medlemmer, og for hvert medlem kan vælges en stedfortræder. Der kan ikke anvendes listeopstillinger eller indgås valgforbund i forbindelse med valg til ældreråd. § 32, stk. 2. Personer, der har fast bopæl i kommunen, og som er fyldt 60 år, har valgret og er valgbare til ældrerådet. ”Den bedste måde” at holde valg på findes ikke. Forholdene i landets 98 kommuner er meget forskellige. Ældrerådets ambition må være at få den størst mulige valgdeltagelse. Viden om ældrerådsvalg findes på: www.danske-aeldreraad.dk/publikationer/valg-til-aeldreradet. Ældrerådet drøfter den bedste metode i egen kommune og sender forslaget til kommunalbestyrelsen. DANSKE ÆLDRE RÅD anbefaler, at - nedsætte et fælles valgudvalg bestående af repræsentanter fra kommunalbestyrelse og ældreråd,

Emne	Forslag til tekst i vedtægten	DANSKE ÆLDRE RÅDs bemærkninger samt lovhenvi sning
	4: Opstilling af kandidater sker, efter at ældrerådet har afholdt borgermøder, hvor der orienteres om ældrerådets arbejde og opgaver samt om valgreglerne. 5: Ældrerådet tiltræder senest XX dage efter valgets afholdelse.	- <i>valgudvalget nedsættes ca. 12 måneder før ældrerådsvalget,</i> - <i>lovens krav fremgår af valgreglerne</i> - <i>rækkefølgen for stedfortrædere sker efter stemmetal.</i> Ad 4: § 32, stk. 3: Er der ikke 4 uger før valgdagen opstillet det nødvendige antal kandidater, kan kommunalbestyrelsen i samråd med det siddende ældreråd beslutte at aflyse afstemningen. Alle de opstillede kandidater er i så fald valgt. Ny lovbestemmelse gør fredsvalg mulige. Situationen opstår, hvis der ikke er fremskaffet flere kandidater end det antal pladser i rådet, som kommunalbestyrelsen og ældrerådet er blevet enige om. Situationen kan også opstå, hvis det end ikke er muligt at fremskaffe kandidater til lovens mindstekrav om 5 medlemmer. Det er dog ”en betingelse for at valget kan aflyses, at kommunalbestyrelsen har gjort en indsats for at skaffe kandidater til ældrerådet.”(citater fra bemærkningerne til loven). Ad 5: DANSKE ÆLDRE RÅD anbefaler en frist på 30 dage efter valget.
KONSTITUERING	1: Ældrerådet konstituerer sig senest 15 dage efter valget med formand og næstformand. 2: Det konstituerende møde indkaldes af Mødet ledes – indtil valg af formand har fundet sted – af det medlem, som længst har været medlem af et ældreråd. Hvis alle er nyvalgte eller flere har samme anciennitet, ledes mødet af den ældste af disse. 3: Der kan vælges et forretningsudvalg, hvis ældrerådet vedtager en forretningsorden med det indhold.	Ad 1: ”15 dage” er ikke lovbestemt og kan fraviges. DANSKE ÆLDRE RÅD anbefaler, at ældrerådet konstituerer sig hurtigst muligt af hensyn til kontinuiteten i arbejdet. Nogle ældreråd konstituerer sig med kasserer og sekretær. Ældrerådet kan vælge kasserer og sekretær i det omfang kommunens forvaltning ikke har fået overdraget opgaverne. Ad 2: DANSKE ÆLDRE RÅD anbefaler, at vedtægten pålægger en bestemt person at sørge for indkaldelse til det første møde efter valget. Ad 3: DANSKE ÆLDRE RÅD anbefaler, at ældrerådet behandler forslag til en forretningsorden på sit første møde. Herunder drøftes om der er behov for og ønsker om et forretningsudvalg. Denne

Emne	Forslag til tekst i vedtægten	DANSKE ÆLDRE RÅD's bemærkninger samt lovhenvi sning
	4: Ældrerådet kan beslutte at nedsætte faste arbejdsgrupper for hele valgperioden og/eller ad hoc arbejdsgrupper. 5: En arbejdsgruppes kommissorium besluttes af ældrerådet, og kan aldrig udtale sig på ældrerådets vegne. 6: XXX Ældreråd har nedsat følgende arbejdsgrupper: 7: Ældrerådet fastsætter selv sin forretningsorden.	<i>paragraf gør det muligt at nedsætte et sådant og bestemme, hvor stort det skal være.</i> Ad 4: Bestemmelsen giver en fleksibel arbejdsform og mulighed for optimal udnyttelse af medlemmernes forskellige kompetencer. Ad 6: Formuleringen giver udvalgene en fast forankring i vedtægten. Der vil være mulighed for at indkalde særligt sagkyndige til en arbejdsgruppes møder. Ad 7: § 31, stk. 1, 2. punktum. Ældrerådet fastsætter selv sin forretningsorden.
ØKONOMI	1: Kommunalbestyrelsen betaler udgifterne ved ældrerådets virksomhed og stiller sekretariatsbistand til rådighed, hvis ældrerådet ønsker dette. 2: Ældrerådet udarbejder og fremsender forslag til eget budget for det kommende år efter de af kommunalbestyrelsen fastlagte	Ad 1: § 31, stk. 2. Kommunalbestyrelsen betaler udgifterne ved ældrerådets virksomhed og stiller sekretariatsbistand til rådighed, hvis rådet ønsker dette. En del ældreråd lader økonomiforvaltningen betale udgifterne efter bilag, som er attesteret og anvist af formanden. Andre ældreråd får ved årets begyndelse indsat det bevilgede beløb på ældrerådets konto. Ældrerådets kasserer sørger for indbetalinger og udbetalinger. Uanset hvilken ordning der vælges, anbefaler DANSKE ÆLDRE RÅD, at udbetaling af mødediæter, træk af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag håndteres af det kommunale lønningskontor. Sekretariatsbistand stilles til rådighed, hvis ældrerådet ønsker det. Sekretæren kan komme fra hvilken som helst af kommunens forvaltninger. Mange ældreråd har gode erfaringer med, at sekretæren kommer fra den centrale forvaltning/ borgmesterkontor/direktionssekretariat, som tilrettelægger kommunalbestyrelsens møder. Ad 2: Bestemmelsen betyder, at rådet selv skønner over behovet for økonomi i det kommende år ud fra de indvundne erfaringer. DANSKE ÆLDRE RÅD anbefaler, at budget

Emne	Forslag til tekst i vedtægten	DANSKE ÆLDRE RÅD'S bemærkninger samt lovhenvi sning
	retningslinier. 3: Medlemmer af ældreråd modtager diæter og udgiftsgodtgørelse mv. efter reglerne i § 16a i lov om kommunernes styrelse.	for udgifter til medlemmernes diæter og udgiftsgodtgørelse udskilles fra ældrerådets eget budget. Ad 3: § 31, stk. 3. Kommunalbestyrelsen yder diæter, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter reglerne i § 16 a i lov om kommunernes styrelse til ældrerådets medlemmer. Stk. 4. Et medlem af rådet er ikke forpligtet til at modtage diæter eller udgiftsgodtgørelse, der tilkommer den pågældende efter stk. 3.
SAMARBEJDE	1: Kommunalbestyrelsen og ældrerådet lægger vægt på at have et konstruktivt og positivt samarbejde til gavn for ældre i XXX kommune. 2: Ældrerådet kan mødes efter behov med kommunalbestyrelsen, direktionen, de stående udvalg og forvaltningens medarbejdere til drøftelse af ældrepolitiske emner. 3: Den lovbestemte høring af ældrerådet gælder, hvad enten beslutning træffes i kommunalbestyrelsen, et fagudvalg eller en forvaltning. 4: Høringen skal ske i god tid, inden der træffes beslutning. Høringsperioden er mindst XX uger. I undtagelsestilfælde aftales særlig høringsprocedure mellem ældrerådets formand og borgmester/udvalgsformand. Ældrerådets høringssvar skal følge med sagsfremstillingen og indstillingen som påtegning eller særskilt bilag. 5. Høringer med bilag sendes til alle medlemmer af ældrerådet, enten som elektronisk eller almindelig post.	Ad 2: § 30, stk. 3: Kommunalbestyrelsen skal i samarbejde med ældrerådet fastlægge rammerne for rådets virke, herunder aftale nærmere om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres. Såfremt der ikke kan opnås enighed om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres, skal kommunalbestyrelsen høre ældrerådet om alle forslag, der vedrører de ældre. Ad 3: Det er almindeligt, at kommunalbestyrelsen delegerer beslutningskompetence til et fagudvalg. Ofte kan der ske en videre delegering til en områdeleder eller et plejecenter. Ældrerådet skal høres om alle beslutninger, som vedrører ældre. Derfor er det vigtigt at have nummer 3 med i vedtægtens ordlyd. Ad 4: Det er vigtigt, at vedtægten indeholder en bestemmelse om en høringsfrist, og hvordan høringen af ældrerådet undtagelsesvis sker i hastesager. Proceduren i undtagelsessager kan skrives i vedtægten. Det kendes især under forhandlingerne om næste års budget, hvor der undervejs kommer ændringsforslag, som vedrører ældre.

Emne	Forslag til tekst i vedtægten	DANSKE ÆLDRE RÅD'S bemærkninger samt lovhenvi sning
	6: Hvis kommunalbestyrelsen overdrager udførelsen af opgaver til private aktører eller til en anden offentlig aktør, skal kommunalbestyrelsen sikre -inden overdragelsen - at ældrerådet fortsat høres om væsentlige eller principielle spørgsmål, der vedrører ældre.	Ad 6: Kommuners privatisering og udlicitering samt dannelse af forsynings selskaber sker i stadig større grad. Det er derfor vigtigt, at ældrerådet er opmærksomt på udformning af udbudsmateriale og formulering af vilkår med eksterne leverandører, således at ældrerådets høringsret fastholdes.
IKRAFT-TRÆDEN	1: Vedtægten træder i kraft efter vedtagelse i kommunalbestyrelsen og ældrerådet, og tages op til revision, hvis lovgivning eller andre forhold nødvendiggør det, dog senest i første kvartal 2013. 2: Vedtægtsændringer skal, for at være gyldige, godkendes af både kommunalbestyrelse og ældreråd. Vedtægten underskrives og dateres af borgmester og ældrerådsformand.	Ad 1: § 31: Kommunalbestyrelsen fastsætter i samarbejde med ældrerådet vedtægter for ældrerådet. Ældrerådet fastsætter selv sin forretningsorden. Denne formulering tydeliggør, at "samarbejde" her betyder, at begge parter skal være enige om vedtægtens ordlyd. I nogle kommuner er der lavet en samarbejdsaftale, som blandt andet fastlægger høringsfrister m.v. DANSKE ÆLDRE RÅD anbefaler, at sådanne aftaler indføres i ældrerådets vedtægt.

Godkendt af bestyrelsen i DANSKE ÆLDRE RÅD den 26. august 2010